

Dosarul nr. 3ra-983/22
2-19186486-01-3ra-21092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

26 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a lui Petru Molovata împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative

împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile depuse de Petru Molovata și de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea parțial

constată:

La 22 noiembrie 2019, Petru Molovata a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Rîșcani mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ.

În susținerea acțiunii a indicat că la data de 26 octombrie 2016, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani cu o cerere privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă.

A menționat că la data de 29 decembrie 2016, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani a emis decizia nr. 92/2016/45614 privind acordarea pensiei pentru limita de vârstă în mărime de 1 837 de lei.

La 16 august 2017, prin decizia nr.2017/92/40859 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani a schimbat mărimea pensiei pentru limita de vârstă la suma de 1 961,92 de lei, sumă în raport cu care dânsul nu a fost de acord.

Ulterior, la data de 9 octombrie 2017, s-a adresat cu o cerere privind modificarea mărimii pensiei, iar la data de 24 octombrie 2017, Casa Teritorială

de Asigurări Sociale Rîșcani a emis decizia nr. 3423, prin care a refuzat în stabilirea pensiei de vârstă, din motiv că dânsul nu are dreptul la pensiei în condiții avantajoase, fără a explica temeiurile de refuz.

La data de 18 aprilie 2018, s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale cu o cerere prin care a solicitat reexaminarea pensiei sale, însă prin decizia nr. 92/2018/44176 din 19 octombrie 2018, i s-a refuzat în stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții nocive, pe motiv că nu a fost confirmată activitatea cu ziua completă de muncă în condiții subterane.

A comunicat că, la adresarea repetată din 29 iulie 2019, prin care a solicitat stabilirea pensiei în condiții avantajoase, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani a emis decizia de refuz nr. 45072 din 9 august 2019, prin care i s-a refuzat în stabilirea pensiei în condițiile art. 42 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, din motiv că nu sunt întrunite condițiile necesare pentru stabilirea pensiei în condiții avantajoase.

La data de 7 noiembrie 2019, s-a adresat la SA „Mina” cu cerere privind eliberarea tuturor actelor ce au stat la baza eliberării adeverinței nr. 64/01 din 2 august 2016, iar la data de 20 noiembrie 2019, dânsul a recepționat documentele care conțin toată informația care a fost prezentată Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani.

A notat că, în conformitate cu Instrucțiunea privind modul de aplicarea a listei locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite, în temeiul căreia se acordă pensie pentru limita de vârstă în condiții avantajoase și de confirmare a stagiului specia, dreptul la pensie în condiții avantajoase se acordă salariaților angajați la lucrările prevăzute în listă în cazul întregii zile de muncă. Întreaga zi de muncă se consideră atunci când salariatul execută lucrările într-un interval ce nu este mai mic de 80% din durata totală a timpului de muncă. În acest timp de muncă se include executarea lucrărilor pregătitoare, auxiliare, a lucrărilor de reparări curente în afara locui de muncă în scopul exercitării funcțiilor sale.

Acest fapt a fost confirmat prin adeverințele eliberate de către SA „Mina” din Chișinău nr. 64/01 din 2 august 2016 și nr. 55/01 din 15 noiembrie 2019.

A calificat deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale de refuz în stabilirea pensie pentru limita de vârstă în condiții avantajoase drept ilegale și neîntemeiate, care încalcă dreptul acestuia la o viață decentă și la o pensie corespunzătoare.

Astfel, la data de 24 septembrie 2019, s-a adresat cu o cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, cu solicitarea de a anula decizia de refuz și emiterea unei noi decizii, cu dispunerea recalculării pensiei în perioada 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018, perioadă în care a activat în calitate de conducător auto în cadrul companie SA „Mina” din Chișinău în condiții foarte nocive și grele subterane, care îi acordă dreptul acestuia de a beneficia de pensie în condiții avantajoase.

La data de 25 octombrie 2019, prin intermediul cancelariei Casei Naționale de Asigurări Sociale și, respectiv, la data de 29 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, a recepționat răspunsul nr. M-2152/19, prin care a fost refuzat din nou în stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții avantajoase.

A precizat că dânsul a confirmat activitatea sa în calitate de conducător auto la SA „Mina” din Chișinău în condiții nocive și grele subterane, în perioada 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018, prin documentele depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, prin urmare îndeplinind condițiile necesare pentru a beneficia de pensie pentru limita de vârstă în condiții avantajoase.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 162-165, 191, 196, 203-206, 208-212, 224 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, art. 5, 38, 166-167 CPC, Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, Listei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 822 din 15 decembrie 1992 și Listei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 256 din 27 martie 2018.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea în tot a deciziei CTAS Rîșcani privind refuzul stabilirii pensiei pentru limita de vârstă nr. 45072 din 9 august 2019, anularea în tot a deciziei CNAS privind refuzul stabilirii pensiei pentru limita de vârstă nr. M-2152/19 din 8 octombrie 2019 și obligarea CNAS să emită o nouă decizie de admitere a cererii sale pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții avantajoase pentru perioada anilor 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018.

La 15 iulie 2020, Petru Molovata, reprezentat de avocatul Natalia Gratii a depus cerere de concretizare împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat: 1) admiterea acțiunii; 2) anularea în tot a deciziei CTAS Rîșcani privind refuzul în stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții deosebite nr. 45072 din 9 august 2019 și, în consecință, declararea nulității deciziilor CTAS Rîșcani din 16 august 2017, 24 octombrie 2017 și 19 octombrie 2018; 3) anularea în tot a deciziei CNAS privind refuzul în stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții avantajoase nr. M-2152/19 din 8 octombrie 2019.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost anulată ca ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 45072 din 9 august 2019, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-2152/19 din 8 octombrie 2019 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-2223/10 din 22 octombrie 2020.

A fost declarată nulă decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 3423 din 24 octombrie 2017 și nr. 92/2018/44176 din 19 octombrie 2018.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual, prin care să stabilească și să achite reclamantului pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase pentru perioada anilor 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018.

A fost respinsă ca neîntemeiată pretenția privind constatarea nulității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 2017/92/40859 din 16 august 2017.

La 4 ianuarie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 25 martie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul poștei

electronice, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 19 ianuarie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, Petru Molovata a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 30 martie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul oficiului poștal, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea respingerii pretenției sale privind constatarea nulității deciziei CTAS Rîșcani nr. 2017/92/40859 din 16 august 2017, cu emiterea în partea dată a unei noi decizii de admitere a pretenției, prin care să fie anulată ca ilegală decizia CTAS Rîșcani nr. 2017/92/40859 din 16 august 2017, cu obligarea CNAS să îi fie stabilită pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase în mod retroactiv, începând cu data de 26 octombrie 2016.

Prin decizia din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile depuse de Petru Molovata și de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că autoritatea publică pârâtă, la emiterea deciziilor nr. 3423 din 24 octombrie 2017 și nr. 92/2018/44176 din 19 octombrie 2018, nu a luat în considerare că, anterior, reclamantului i-a fost stabilită pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 92/2016/45614 din 26 decembrie 2016, iar prin decizia nr. 2017/92/40859 din 16 august 2017, a fost suspendată plata pensiei stabilite reclamantului, pe motivul că acesta nu a ridicat pensia mai mult de 6 luni.

Au mai stabilit instanțele inferioare că deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 3423 din 24 octombrie 2017 și nr. 92/2018/44176 din 19 octombrie 2018 urmează a fi declarate nule, or, lui Petru Molovata i-a fost suspendată plata pensiei pe motivul neachitării pe timp îndelungat și nicidecum nu a fost lipsit de drept de a beneficia de pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase acordat prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 92/2016/45614 din 26 decembrie 2016.

Mai mult ca atât, decizia dată nu a fost abrogată de către organul emitent sau anulată de instanța de judecată.

Astfel, a fost constatat cu certitudine, precum că Petru Molovata a efectuat lucrări subterane în minele de extragere a pietrei, cu program de muncă complet la lucrări în subteran și în alte funcții nu a fost implicat, acumulând un stagiu special mai mult de 10 ani.

Prin urmare, acesta întrunește toate condițiile necesare pentru a beneficia de pensie pentru limita de vârstă în condiții avantajoase.

De altfel, întrunirea condițiilor a fost recunoscută de autoritatea publică pârâtă, fiind în acest sens emisă decizia de stabilire a pensiei pentru limita de

vârstă în condiții avantajoase, decizie pe care autoritatea publică nu a anulat-o, precum și prin actul de verificare a documentelor din 4 aprilie 2019.

Pe de altă parte, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 2017/92/40859 din 16 august 2017 este perfect legală, neexistând temeuri de anulare, or, reclamantul nu a încasat pensia pentru limita de vârstă, stabilită prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr. 92/2016/45614 din 16 decembrie 2016, timp de 8 luni.

La 20 aprilie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 9 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a invocat că perioada litigioasă 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018 din cadrul SA „Mina din Chișinău” a fost inclusă în stagiul de cotizare și venitul asigurat la calculul pensiei ca perioadă de stagiul general.

Respectiv, nefiind inclusă în stagiul special de cotizare perioada menționată, Petru Molovata nu întrunește condițiile pentru stabilirea pensiei în condiții avantajoase.

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au enumerat normele obligatorii în vederea stabilirii pensiei pentru limita de vârstă în condiții avantajoase, însă omit a se expune care sunt totuși normele neglijate de către Casa Națională de Asigurări Sociale la emiterea refuzului în stabilirea dreptului solicitat.

A obiectat că nu este clară soluția instanțelor inferioare cu privire la obligarea CNAS de a emite actul administrativ individual, prin care să stabilească și să achite intimatului pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase pentru perioada 16 aprilie 2010 – 15 ianuarie 2018.

A mai evidențiat că pe parcursul examinării și soluționării cauzei în fond, intimatul și-a concretizat pretențiile printr-o cerere înaintată la 27 mai 2020, fiind concretizată pretenția privind obligarea CNAS de a stabili pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase pentru perioada 16 aprilie 2010 – 15 octombrie 2018 în obligarea CNAS de a reacorda/stabili pensia pentru limita de vârstă în condiții avantajoase în mod retroactiv, începând cu data de 26 octombrie 2016.

Totodată însă, instanțele ierarhic inferioare au omis să se expună asupra pretenției concretizate a intimatului ce ține de includerea în stagiul special a perioadei de activitate în condiții avantajoase și dacă aceasta poate fi recunoscută sau nu ca activitate în condiții nocive/avantajoase, în temeiul actelor prezentate de către acesta.

La fel, instanțele nu au indicat norma legală ce ar permite acordarea pensiei intimatului din 2010, fără voința acestuia sau fără ca acesta să deponă cerere sau actele necesare întru solicitarea acestui drept.

Mai cu seamă că în anul 2010, intimatul nu întrunea trei condiții obligatorii pentru solicitarea pensiei în condiții avantajoase: vârsta, stagiul general de 30 de ani și stagiul special de 10 ani.

A comunicat că pensiile pentru limită de vârstă nu se stabilesc pe perioade determinate de timp, spre deosebire de pensiile de dizabilitate, care se stabilesc conform perioadei prestabilite de Consiliul de acordare a dizabilității, pensiile pentru limita de vârstă fiind acordate asiguratului fără limită de timp.

În această ordine de idei, a subliniat că instanțele de judecată nu au motivat care sunt de fapt circumstanțele și temeiul legal omis de CNAS, în vederea refuzului stabilirii pensiei intimatului, precum și motivul pentru care CNAS urmează să stabilească pensia acestuia începând cu 2010 și până în 2018.

A reiterat că Petru Molovata, de fapt, a pretins includerea în stagiul special la calculul pensiei a perioadei date, și nu calculul acesteia pentru o perioadă determinată de timp.

La 21 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Petru Molovata și a reprezentantului său, avocatul Natalia Gratii, copia cererii de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat.

La 26 septembrie 2022, Petru Molovata a depus referință la recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând respingerea acestuia ca neîntemeiat.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat în ședință publică la 12 aprilie 2022 (f. d. 218 vol. I).

Este cert și faptul că la 20 aprilie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 246 vol. I).

Decizia motivată din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de Casa Națională de Asigurări Sociale la 29 iulie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție (f. d. 242 vol. I).

Se mai constată că la 9 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost depusă motivarea recursului împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 4-9 vol. II).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial

și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este

în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu